

ΠΕΡΙ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ

(Εἰς τὴν σπηλαίην καὶ νωπονίαν συμβαίγουν ἐγίοτε φιλογεικίαι μεταξύ ἀδελφῶν καὶ μάλιστα δὲ ἀστύμαντον αἰτίαν. Τοῦτο συνέβαινε καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ σοφοῦ Πλουτάρχου, καὶ διὸ τοῦτο παρεκτινθῆ ὡς γεάσκη τὰ κατωτέρω, τὰ ὅποια ἂν ἀναγγιγάσῃ τις μετὰ προσοχῆς, οὐ πεισθῆ πόσον πολύτιμον πρᾶγμα εἶνε ὁ ἀδελφὸς καὶ πόσον μωρὸι εἶνε οἱ μισοῦντες τοὺς ἀδελφούς των.)

1. Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, λέγεται ὁ Πλούταρχος,
ὅμοιος τῶν ἀδελφῶν ἡγάπη εἶναι τόσον σπάνιον πρᾶ-
γμα, ὃσον σπάνιον ἦτο εἰς τὸν παλαιὸν καιρὸν ἡ ἀδελ-
φικὴ ἔχθρα. Ὁ δὲ κόσμος, ὅταν βλέπῃ σήμερον ἀδελ-
φοὺς ἀγαπημένους, θαυμάζει καὶ ἐκπλήττεται, καθὼς
ἐκπλήττεται ὅταν βλέπῃ ἔκείνους τοὺς ἀδελφούς, οἱ
ὅποιοι ἔχουν τὰ σώματά των κολλημένα. Καὶ ὅταν
βλέπῃ νὰ ἔχουν ἀδιανέμητον τὴν περιευσίαν των, νὰ
συγκατοικοῦν εἰς τὸ αὐτὸ τείκημα, νὰ ἔχουν τοὺς αὐ-
τοὺς ἔχθρούς καὶ φίλους, νομίζει τὸ πρᾶγμα τόσον
παράδοξον, ὃσον ἐὰν ἦτο μία ψυχὴ μὲ δύο σώματα.

2. Καὶ ὅμως ἡ φύσις μᾶς διδάσκει δτι ὁ ἀδελφὸς
ἐγεννήθη διὰ νὰ ὠφελῇ τὸν ἀδελφόν του καὶ νὰ τὸν
βοηθῇ. Ἀπόδειξις τούτων αὐτὰ τὰ ὄργανα, τὰ ὅπεια
ὁ Θεὸς ἐποίησε διπλῶς εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου, π.χ.
χεῖρες καὶ πόδες, καὶ ὄφθαλμοι καὶ ὤτα καὶ ρύθμωνες.
Ο Θεὸς τὰ ἔκαμεν αὐτὰ διπλῶς διὰ νὰ βοηθῇ τὸ ἔν τὸ
ἄλλο εἰς τὰς διαφόρους ἐνεργείας των καὶ ὅχι διὰ νὰ μά-

χωνται κατ' ἄλληλων. Λοιπὸν ἀπὸ τοὺς αὐτοὺς γονεῖς
γεννῶνται δύο καὶ τρεῖς καὶ περισσότεροι ἀδελφοί, ὅχι
διὰ νὰ φιλονεικοῦν καὶ νὰ ἔχθρεύωνται, ἀλλὰ διὰ νὰ
συμπράττουν καὶ συμβοηθῶνται, καὶ δταν ἀκόμη εὑρί-
σκεται ὁ εἰς μακράν τοῦ ἄλλου.

Τί θὰ ἐλέγαμεν, εἰς τὸ βάθισμα; Τί θὰ ἐλέγαμεν εἴκονός μας ἡμπόδιζε τὸν ἄλλον εἰς τὰς διαφόρους ἔργασίας, ἐνῷ ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς φύσεως διὰ νὰ τὸν βοηθῇ; Τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν κάμνουν καὶ οἱ ἀδελφοί, ὅταν εἶνε ἔχθροί. "Οταν οἱ ἀδελφοὶ ἔχουν ὅμόνοιαν, ὁ σῖκος ὅλος εἶνε εἰς ἀκμὴν καὶ ὅμοιά-ζει μὲ τὸν μουσικὸν ἔκεινον ὅμιλον, εἰς τὸν ὅπεινον ὅλος ψάλλουν μὲ ἀρμονίαν καὶ δὲν ἀκούεται οὐδεμία παρατονία. "Οταν ὅμως οἱ ἀδελφοὶ ἔχουν διχόνοιαν, τότε καὶ οἱ συκεφάνται καὶ οἱ κόλακες καὶ οἱ φθονε-ροὶ εὔκόλως εἰσχωροῦν εἰς τὸν οἶκον καὶ ἔξασκοῦν τὰ ἄτιμα πάθη των. Διότι, καθὼς ὁ ἀσθενής δὲν εὐχαρι-στεῖται εἰς τὴν ὑγιεινὴν καὶ κατάλληλον τροφήν, ἀλλ' ἔχει ὀρέξεις ἀλλοκότους, τοιευτοτρόπως καὶ οἱ ἔχθροί ἀδελφοὶ ἀγαποῦν τὰς συναναστροφὰς τῶν φαύ-λων ἀνθρώπων, οἱ ὅπειοι καταλαμβάνοντες τὰς θέσεις τῶν ἀδελφῶν διαβάλλουν τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς ἔρε-θζουν ἐναντίον ἀλλήλων.

3. Ἀδελφὸς ἔχθρευόμενος τὸν ἀδελφόν του καὶ ἐκλέγων ἄλλους ξένους φίλους, ὅμοιάζει μὲ ἐκεῖνον, ὃ ὅποιος ἀποκόψας ἀνευ λόγου τὸν ἔνα του πόδα προσαρμόζει κατόπιν ξύλινον. Αὕτη ἡ ἀνάγκη τὴν ὅποιαν αἰσθα-

νόμεθα τοῦ νὰ ἀποκτῶμεν φίλους, μᾶς διδάσκει νὰ τιμῶμεν καὶ νὰ σεβώμεθα καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς συγγενεῖς μας, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ζῶμεν ἔρημοι ἄνευ συναναστρόφης καὶ φίλων. Αἱ φίλαι τὰς ὄποιας συάπτομεν μετὰ δένων ἀνθρώπων εἶνε σκιαὶ παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν ἀγάπην ἔχεινην, τὴν ὄποιαν ἐνεστάλαξεν ἡ φύσις εἰς τὴν ψυχὴν τῶν τέκνων πρὸς τοὺς πατέρας, τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀδελφούς. Δύναται δὲ μὴ σεβόμενοι καὶ δὲ μὴ τιμῶν τὴν θελαν ταύτην φίλιαν νὰ πείσῃ τοὺς ξένους ὅτι θὰ εἶνε πιστός; Ποίαν ἐντύπωσιν κάμνει ἀνθρωπός, δὲ ὄποιος τοὺς μὲν φίλους ὀνομάζει ἀδελφοὺς καὶ εἰς τὰς ἐπιστολὰς καὶ ἀλλαχοῦ, μὲ τὸν πραγματικὸν του δὲ ἀδελφὸν ἀποφεύγει νὰ βαδίζῃ τὸν ιδειον ὁρόμον; Ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνον, δὲ ὄποιος τὴν μὲν εἰκόνα τοῦ ἀδελφοῦ του θέτει εἰς πλαίσιον χρυσοῦν, αὐτὸν δὲ τὸν ἀδελφὸν τὸν χακομεταχειρίζεται. Ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ εἶνε λίδιξ ἀνθρώπου παράφρονος.

4. Εἰς τὴν Ῥώμην ἦσαν δύο ἀδελφοί, ἐκ τῶν ὄποιων δὲ εἷς, θέλων νὰ ἐπιδεικνύεται ὡς ἀνθρωπός μὴ ἔχων τὰς αὐτὰς ιδέας τὰς ὄποιας ἔχουν καὶ οἱ ἄλλοι, ἔλεγε πρὸς τὸν Πλούταρχον, ὅτι δὲν θεωρεῖ σπουδαῖον τὸ ὅτι δύο ἀνθρωποι ἔτυχεν νὰ γεννηθοῦν ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων.

Ο Πλούταρχος ἀπεκρίθη : « "Αν τοῦτο δὲν τὸ θεωρῇς σπουδαῖον, τότε σπουδαῖον δὲν εἶνε καὶ τὸ ὅτι ἔγεννήθης ἐκ γονέων. Ο κόσμος δῆμως δὲ ἄλλος λέγει καὶ διακηρύττει ὅτι μετὰ τοὺς θεοὺς ὀφείλομεν νὰ τιμῶμεν καὶ νὰ σεβώμεθα τοὺς γονεῖς. ὅτι οὐδέποτε ἄλλοτε δὲ Θεὸς εὐχαριστεῖται περισσότερον παρὰ ὅταν βλέπῃ τοὺς

υἱοὺς νὰ ἀποδίδουν τὰς εὐεργεσίας εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ἄλλας πολλὰς χάριτας καὶ ὑπηρεσίας νὰ παρέχουν εἰς αὐτούς. Ὁ ἀσεβὴς ἄνθρωπος κυρίως ἀποδειχνύεται ἐκ τῆς ἀδιαφορίας πρὸς τοὺς γονεῖς του. Τὸν ἄνθρωπον τὸν μὴ προσπαθοῦντα καὶ διὰ λόγων καὶ δι᾽ ἔργων νὰ εὐχαριστῇ τοὺς γονεῖς του, ὁ κόσμος ὅλος τὸν νομίζει ἀσεβῆ. **Καὶ τι ἄλλο δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς γονεῖς περισσότερον παρὰ ἡ ἀμοιβαία τῶν ἀδελφῶν ἀγάπη;**»

5. Διὰ νὰ ἔννοησωμεν πόσον οἱ γονεῖς εὔφραίνονται, ὅταν βλέπουν τοὺς υἱούς των ἔχοντας ἀγάπην καὶ ὅμονοιαν καὶ πόσον τούναντίον λυποῦνται καὶ θλίβονται ὅταν τοὺς βλέπουν διχονοοῦντας, ἃς λάθωμεν ἄλλα παραδείγματα μικρότερα. Ἐὰν δὲ οἱ γονεῖς κακομεταχειρίζεται ἔνα ὑπηρέτην, τὸν ὄποιον ἔχει πολλὰ ἔτη ὁ πατὴρ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὸν ἀγαπᾶ, — ἢ ἐὰν δὲν καλλιεργῇ μετ᾽ ἐπιμελείας ἐν κτήμα, εἰς τὸ ὄποιον εἶχε στοργὴν πολλὴν ὁ γέρων ἥδη πατὴρ, — ἢ ἐὰν δὲν ἀγαπᾷ τὸν ἵππον ἢ τὸν σκύλον, τὸν ὄποιον αὐτὸς ἥγαπα, τότε ὁ πατὴρ θλίβεται. Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τὰ μικρὰ αὐτὰ πράγματα λυπεῖται, ποίαν λύπην αἰσθάνεται ἢ πατρική του καρδία, ὅταν βλέπῃ τὰ τέχνα του νὰ ἀλληλομισῶνται καὶ νὰ ἔχθρεύωνται καὶ ὁ εἰς νὰ ἀντιπράτη κατὰ τοῦ ἄλλου εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν; Ἐνῷ τούναντίον, ἐὰν ἀγαπῶνται, ἐὰν ἔχουν ὅμονοιαν, ἐὰν βοηθῶνται εἰς τὰς ἔργασίας των, ἐὰν ἔχουν κοινὰς τὰς συναναστροφάς, κοινὰς τὰς διασκεδάσεις, ἢ ἀμοιβαία των ἀγάπη εἶνε ἢ μεγαλειτέρα εὐδαιμονία τοῦ πατρός. Διότι

ἡ πατρικὴ καρδία κανὲν ἄλλο αἰσθημα δὲν ἔχει εἰς τόσον μέγαν βαθμὸν ἀνεπτυγμένον ὃσον τὴν πρὸς τὰ τέκνα φιλοστοργίαν. Δὲν εὐφραίνει λοιπὸν τόσον τοὺς γονεῖς οὔτε ὁ πλούτος, οὔτε ἡ δόξα τῶν τέκνων των, ὃσον ἡ ἀμοιβαία των ἀγάπη.

Ἡ Ἀπολλωνίς ἡτο μήτηρ τοῦ βασιλέως Εύμενου, εἶχε δὲ πλὴν αὐτοῦ καὶ ἄλλα τρία τέκνα, τὰ ὅποια εἶχαν μεγάλην μεταξύ τῶν ὄμόνοιαν. Πολλάκις ἡ μήτηρ ἔλεγεν ὅτι εὐχαριστεῖ τὸν Θεὸν ὅχι τόσον διὰ τὰ πλούτη, τὰ ὄποια τῆς ἔδωκεν, οὔτε διὰ τὴν δόξαν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὄμόνοιαν τῶν τέκνων της. Ἐνῷ τούγαντίον ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης, μαθὼν ὅτι ὁ εἰς ἔκ τῶν υἱῶν του ἐπεβούλευσε τὴν ζωὴν τῶν ἀδελφῶν του, ἀπέθινεν ἐκ τῆς λύπης. Οἱ μισῶν τὸν ἀδελφόν του δὲν δύναται νὰ ἀγαπᾷ τοὺς γονεῖς του, διότι πῶς θὰ ἀγαπήσῃ ἔκεινους οἱ ὄποιοι ἐγέννησαν τὸ ἀντικείμενον τοῦ μίσους του;

6. Οἱ χρηστοὶ καὶ ἡθικοὶ παῖδες ὅχι μόνον ἀγαποῦν ἀλλήλους χάριν τῶν γονέων των, ἀλλὰ καὶ τοὺς γονεῖς ἀγαποῦν διότι ἐγέννησαν τοὺς ἀδελφούς των. Σκέπτονται ὅτι εἰς τοὺς γονεῖς καὶ δι' ἄλλας εὐεργεσίας ὄφελουν χάριτάς, ἀλλὰ πρὸ πάντων χάριν τῶν ἀδελφῶν των· διότι παρ' ἔκεινων ἔλαβαν αὐτὸ τὸ πολύτιμον καὶ γλυκύτατον κτῆμα, τὸν ἀδελφόν.

Ἡ φιλαδελφία λοιπὸν εἶνε ἡ τρανοτέρα ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς, ἀλλὰ πρὸς τούτοις εἶνε καὶ ἀρίστη διδασκαλία καὶ χάλιστον παράδειγμα εἰς τοὺς υἱούς. Καὶ τούγαντίον· οἱ υἱοὶ

βλέποντες τὸν πατέρα μισοῦντα τὸν ἀδελφόν του, κλημονομοῦν καὶ αὐτοὺς τὸ μῆσος τοῦτο καὶ διχονοοῦν πρὸς τοὺς ἴδικούς των ἀδελφῶν. Ὅταν ὁ πατὴρ ὅλον τὸν βίον διχονοῇ πρὸς τὸν ἀδελφόν του καὶ κινῇ δίκας κατ' αὐτοῦ κλπ., ἔπειτα. Εἰ συμβουλεύῃ τοὺς υἱούς του γὰρ ἔχουν μεταξύ των ὄμόνοιαν, δὲν κατορθώνει τίποτε διὰ τοῦ λόγου, διότι τὰ πράγματα καὶ τὸ παράδειγμα εἶναι ἀνώτερα τῶν συμβουλῶν.

7. Ἡ ἀδελφικὴ διχόνοια εἶναι συμφορὰ διὰ τοὺς γονεῖς καὶ κάκιστον εἰς τὰ τέκνα παράδειγμα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους ἡ ἀδελφικὴ ἔχθρα εἶναι τὸ δριμύτερον κατηγορητήριον κατὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἡ χειρίστη σύστασις. Διότι ὁ κόσμος, διὰν βλέπη ὅτι ἀνθρωποι γεννηθέντες ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων, ἀνατραφέντες ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, αἴφνης ἔγιναν ἔχθροί, ὑποπτεύει ὅτι αἰτίαι φοβεραὶ καὶ μεγάλας ἔφεραν τὴν διχόνοιαν αὐτὴν. Μόνδν μεγάλαι καὶ σοβαραὶ ἀφορμαὶ διαλύουν φιλίας, ὅποια εἶναι ἡ ἀδελφική. Δὲν εἶναι δὲ εὔκολον ἡ φιλία ἡ ἀδελφική, ἀφοῦ ἀπαξιεσπάσθη, πάλιν νὰ συνδεθῇ. Ἄγγείου τινὸς συγχειμένου ἐκ διαφόρων τεμαχίων κολλημένων μὲ κόλλαν ἐὰν τὰ τεμάχια διαπασθοῦν, εὔκολον εἶναι πάλιν νὰ κολληθοῦν· ἐὰν ὅμως τὸ ἀγγεῖον εἶναι μονοχόρματον καὶ συντριβῇ, δὲν εἶναι εὔκολον νὰ κολληθοῦν τὰ διάφορα τεμάχια. Οὕτω καὶ εἰς τὴν φιλίαν· ἐὰν μὲν ἐπέλθῃ ψυχρότης καὶ διχόνοια μεταξὺ φιλων συνδεθέντων μεταξύ των ἔνεκα ἀνάγκης τινός, εὔκολον εἶναι νὰ ἐπανέλθῃ ἡ ὄμόνοια καὶ ὁ φιλικὸς σύνδεσμος· ἐὰν ὅμως

ἀδελφοὶ διασπασθοῦν, δὲν συνδέονται πλέον εὔχόλως·
καὶ ἔτεν ὅμως συνδεθοῦν, θὰ φαίνεται ἡ πληγὴ τῆς δι-
χονοίας καὶ πάντοτε ὑπεψία μεταξύ των θὰ ὑπάρχῃ.

Πᾶσα ἔχθρα ἀνθρώπου πρὸς ἄλλον ἀνθρωπὸν προ-
ξεγεῖ λύπην σφοδρὰν καὶ ταραχήν, διότι συνοδεύεται
μὲ ὄργήν, φθόνον, φιλονεικίαν, μνησικακίαν. Ἡ ἔχθρα
ὅμως πρὸς ἀδελφόν, μετὰ τοῦ ὀπείου εἶσαι ἡναγ-
κασμένος καὶ τὰ θρησκευτικά σου καθήκοντα ὅμοῦ νὰ
ἔχτελῇς καὶ τὰ οἰκογενειακὰ καὶ τὰ κοινωνικά, μετὰ
τοῦ ὀπείου συνοικεῖς, η̄ εἶσαι γείτων, η̄ ἔχθρα ἀνὰ
πᾶσαν στιγμὴν σὲ ἐνοχλεῖς καὶ σὲ λυπεῖ, διότι ὑπεν-
θυμίζει τὴν μωρίαν σου καὶ τὴν ἀφροσύνην σου, ἔνεκα
τῆς ὄποιας η̄ μορφὴ η̄ προσφιλεστάτη καὶ συγγε-
νῆς ἔγινε σκυθρωπὴ καὶ η̄ φωνὴ η̄ γλυκυτάτη καὶ
οἰκειοτάτη ἔγινε φοβερὰ καὶ ἀποτρόπαιος. Πολλάκις
βλέπομεν ὅτι ἀδελφοὶ ὅμονοοῦντες καὶ συνοικοῦντες
τρώγουν εἰς καινὴν τράπεζαν καὶ τὴν περιουσίαν ἔχουν
ἀδιανέμητον. Ἀλλοι ὅμως διχονοοῦντες ὅχι μόνον αὐτὰ
ἔχουν χωρισμένα, ἀλλὰ καὶ τοὺς φίλους τῶν ἀδελφῶν
των τοὺς θεωροῦν ὡς ἔχθρούς, χωρὶς νὰ συλλογίζωνται
ὅτι καὶ κτήματα καὶ φίλους καὶ περιουσίαν δὲν
εἶνε ὀύσκολον νὰ ἀποκτήσωμεν. ἀδελφὸν ὅμως νὰ ἀπο-
κτήσωμεν ἀδύνατον, καθὼς εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποκτή-
σωμεν ὄφθαλμοὺς ἐὰν τυφλωθῶμεν, η̄ χεῖρα ἐὰν ἀπο-
κοπῇ. Ἡ Περσὶς εἶχεν ἔνα ἀδελφὸν καὶ τέκνα, καὶ προε-
τίμησε νὰ σώσῃ τὸν ἀδελφόν της παρὰ τὰ τέκνα της,
λέγουσα ὅτι τέκνα ἄλλα δύναται νὰ ἀποκτήσῃ, ἀδελφὸν
ὅμως δὲν δύναται, διότι οἱ γονεῖς της εἶχαν ἀποθάνη-

8. Ἐλλὰ δύναται τις νὰ ἀντείπῃ : καὶ τὸ πρέπει νὰ πράξῃ τις ἐὰν ἔχῃ φαῦλον ἀδελφόν ; Πρῶτον πρέπει νὰ ἔχῃ κατὰ νοῦν ὅτι καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ ἔχουν ἐλαττώματα. Φρόνιμον λοιπὸν εἶνε νὰ ὑπομένωμεν μᾶλλον τὰς κακίας τῶν συγγενῶν μας παρὰ τῶν ξένων· διότι κανεὶς δὲν δύναται γὰρ μᾶς ψέξῃ ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀδελφόν κακόν, ἀφ' οὗ γέρας μᾶς ἔσθωκε τοῦτο· ἐνῷ, ἐὰν ἀγαπῶμεν φίλον κακόν, εἴμεθα ἄτοις μοιφῆς, διότι γέμεις ἐξελέξαμεν τοιοῦτον φίλον.
Μετὰ τῶν ξένων συνδεόμεθα διὰ φιλίας ἀφ' οὗ τοὺς δοκιμάζωμεν, ἐνῷ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μας γέρας φύσις εὑθὺς ἐν ἀρχῇ μᾶς συνδέει, ἀνευ τοιαύτης δοκιμασίας. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἐρευνῶμεν τὰ ἐλαττώματά των μετ' ἀκριβείας καὶ νὰ τοὺς κρίνωμεν μετὰ πικρίας.

Τὸ δὲ νὰ εἴπῃ τις περὶ ἔχείνων, οἱ ὅποιοι τῶν μὲν ξένων ἀνθρώπων, μετὰ τῶν ὄποιων τυχαίως συνεδέθησαν διὰ φιλίας, τὰ ἐλαττώματα ἀνέχονται, πρὸς τοὺς ἀδελφούς των δὲ εἶνε δύσκολοι καὶ αὐστηροὶ καὶ ἀδυσώπητοι ; Καὶ ὅχι μόνον τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ ζῴων ἐλαττώματα ἀνέχονται, καθὼς σκύλων, ἵππων, γάτων κλπ., ἐνῷ τὴν ἡργὴν τῶν ἀδελφῶν των γέρας ἀλλας κακίας των δυσκόλων ὑπομένουν. Ἐλλοι δέ, ἐνῷ κατασπαταλοῦν τὴν περιουσίαν των εἰς διαφόρους ἀσωτίας, ὅμως διεύτελές τις οἰκόπεδον γέρας διολίγα στρέμματα ἀγροῦ μάχονται πρὸς τοὺς ἀδελφούς των. Διὰ νὰ δικαιολογηθοῦν δὲ ἐνώπιον τοῦ κέσμου προφασίζονται διότι ἔχθρεύονται τοὺς ἀδελφούς των, διότι ἀπο-

στρέφονται τὴν κακίαν, ἐνῷ τὴν κακίαν τῶν ξένων μετὰ τῶν ὄποιων συναστρέφονται δὲν τὴν βλέπουν !

9. Ὁσάκις εἰς οἰκογένειαν συμβαίνῃ νὰ ὑπάρχῃ υἱός, διστις διὰ τῶν ἐλαττωμάτων του καὶ τῆς κακῆς ἐν γένει συμπεριφέρας του προκαλεῖ τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὸ μῆσος τοῦ πατρός, οἱ ἄλλοι ἀδελφοὶ δὲν πρέπει νὰ ὑποθύλπουν καὶ νὰ ἐπαυξάνουν διὰ τῆς διαγωγῆς των τὴν διυσαρέσκειαν τοῦ πατρός. Ἐνίστε πολλοί, βλέποντες διτεῖς πατήρα ἔλαθεν ἀφορμὴν ἔχ τινος υἱοῦ του, κάκιστα φερόμενοι μεγαλοποιοῦν πρὸ τῶν ὀρθολιμῶν τοῦ πατρός τὸ πταισμα τοῦ ἀμαρτήσαντος ἀδελφοῦ των καὶ τὸν κατηγοροῦν καὶ ἀγωνίζονται νὰ δείξουν διτεῖς αὐτοὶ ἀπέχουν πολὺ τοιούτων ἐλαττωμάτων. Ἡ τοιαύτη συμπεριφέρας εἶνε ἐπονεῖδιστος, διότι διαιρέει πρὸς τὴν διαγωγὴν τοῦ κλέπτου. Καθὼς δηλαδὴ ὁ κλέπτης ἀφαιρεῖ δολίως καὶ πανούργως τὰ πράγματα τοῦ ἄλλου, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ δόλιος ἀδελφὸς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του τὸ μερίδιον τῆς πατρικῆς ἀγάπης, τὸ ὄποιον τοῦ ἀνήκει. Τὸ ἐναντίον διφείλει νὰ πράττῃ ὁ καλὸς ἀδελφός. Ἐὰν μὲν βλέπῃ τὸν πατέρα του ὡργισμένον κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του διὰ παράλεψήν τινα, πρέπει καὶ αὐτὸς νὰ λαμβάνῃ μέρος τῆς εὐθύνης τοῦ γενομένου ἀτοπήματος, καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ καταπραύνῃ τὴν ὡργὴν του· ἐξην δὲ βλέπῃ τὸν πατέρα εὐχαριστημένον ἐξ αὐτοῦ διέτα τινα καλήν του πρᾶξιν, πρέπει νὰ καθιστῇ τῆς εὐχαριστήσεως ταύτης κοινωνὸν καὶ τὸν ἀδελφόν του, λέγων διτεῖς καὶ ἐκεῖνος συνήργησεν εἰς τὴν καλὴν ἐκείνην πρᾶξιν. Διὰ τῆς συμπεριφέρας

μας αὐτῆς ἐπιτυγχάνομεν δύο τινά· πρῶτον καταπραῦ-
νομεν τὴν ὄργὴν τοῦ πατρός μας κατὰ τῶν ἀδελφῶν
μας, καὶ δεύτερον ἐλκύομεν περισσότερον τὴν ἀγάπην
καὶ τὴν ἔκτιμησιν τῶν πατέρων πρὸς ἡμᾶς αὐτούς.

10. Ἐλλὰ ἡ τοιαύτη δικαιολογία τοῦ ἀδελφοῦ μας
καὶ ἡ ὑπεράσπισίς του δὲν τὸν ἀφίγει ἀδιόρθωτον; Δὲν
ἐπαυξάνει τὰ ἐλαττώματά του; Λοιπὸν ὁ καλὸς ἀδελ-
φὸς ^{τοῦ} ἀρχεῖται εἰς τοῦτο, ἀλλ᾽ ἀφ' εὗ δικαιολογήσῃ
τὸν ἀδελφὸν καὶ καταπραῦντη τὴν ὄργὴν τοῦ πατρός,
τότε πρέπει νὰ στραφῇ πρὸς αὐτὸν τὸν ἀμαρτήσαντα
ἀδελφόν, νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ, νὰ καταδείξῃ τὸ πταῖσμά
του μὲ πᾶσαν εἰλικρίνειαν καὶ ἐν γένει νὰ τὸν νουθε-
τήσῃ. Τότε ὁ ἀμαρτήσας πείθεται εἰς τοὺς λόγους τοῦ
συμβουλεύοντος ἀδελφοῦ του, διότι γνωρίζει πλέον ἐκ
τῆς συμπεριφορᾶς τὴν ὅποιαν ἔδειξεν ἐνώπιον τοῦ
πατρός, διότι δὲν τὸν ἐπιπλήττει, δὲν τὸν νουθετεῖ διότι
ἄλλον λόγον, ή διὰ νὰ γίνῃ ἡθικώτερος καὶ προσεκτι-
κώτερος. Ἀν δὲ συμβῇ νὰ κατηγορήται ἀδίκως ὁ
ἀδελφός μας ὑπὸ τοῦ πατρός, τότε περισσότερον πρέπει
νὰ τὸν ὑπερασπίζωμεν, καταδεικνύοντες διότι δὲν ἔπιται-
σε καὶ μὴ φοβούμενοι διότι θὰ προκαλέσωμεν τὴν ὄργὴν
τοῦ πατρός μας· διότι τούναντίον εἰς γονεῖς μετὰ μεγά-
λης εὐχαριστήσεως ἀναγνωρίζουν εἰδοῖς διότι παρεξή-
γησαν τὰ τέκνα των.

11. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός ὁ σύνδεσμος τῶν
ἀδελφῶν πρέπει νὰ γίνεται σφιγκτότερος, ἡ ἀδελφικὴ
ἀγάπη θερμοτέρα. Νὰ μὴ ἀνεχώμεθα ποτὲ τοὺς δια-
βάλλοντας τοὺς ἀδελφούς μας. Ἄς ἔχωμεν κατὰ νοῦν

ώραῖον ἀνέκδοιον τῆς μυθολογίας μας. Ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύχης ἦσαν ἀδελφοὶ πολὺ ἀγαπώμενοι. Εἰς συκοφάντης ἐπληγίσασε τὸν Πολυδεύχην καὶ ἤρχισε μὲ πανοῦργον τρόπον νὰ διαβάλῃ τὸν ἀδελφόν του Κάστορα. Πρὸς ἀπάντησιν δὲ Πολυδεύχης ὑψώσε τὴν χεῖρα καὶ μὲ ἔνα γρόθον ἔφογευσε τὸν συκοφάντην.

Πρὸς πάντων οἱ ἀδελφοὶ πρέπει νὰ προσέχουν κατὰ τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας των. Ἡ ἡμέρα τῆς διανομῆς εἰναι σπουδαιοτάτη. Ἐὰν κατ' αὐτὴν οἱ ἀδελφοὶ ἔχουν ἀγάπην καὶ ἀμύγωιαν, τότε καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ ἔχουν· ἐὰν δύμως κατὰ τὴν ἡμέραν ἔχεινην διχονοήσουν, ἀλλοίμονον! καὶ εἰς τὸ μέλλον θὰ ἔχουν διαρκῆ ἔχθραν καὶ διχόνοιαν. Τὴν διανομὴν cί ἀδελφῷ πρέπει νὰ ἔνεργοῦν μόνοι των, χωρὶς νὰ εἶνε ἄλλοι παρόντες. Ἐὰν δύμως τοῦτο θὲν εἶνε ἐνυπατόν, ἃς προσκαλοῦν φίλον κοινὸν ως μάρτυρα. Ἡ διανομὴ νὰ γίνεται ἀνευ πείσματος καὶ ἀνευ πλεονεξίας. "Ἐκαστος ἃς λάθη ὅ, τι τοῦ ἀνήκει. "Ἄς νομίσῃ ἐκαστος ἀδελφός, ὅτι διανέμονται μόνον τὴν φροντίδα τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας καὶ ὅτι καὶ μετὰ τὴν διανομὴν ἡ περιουσία θὰ εἶνε κοινή. Εἶνε ἐπονεῖδιστον ἔκεινο, τὸ ὅπεριν κάμνουν μερικοί, δηλαδὴ τὰ ἐλάχιστα ἀντικείμενα τῆς περιουσίας νὰ θέλουν νὰ τὰ μοιράσουν, ως ἔκαμαν δύο ἀδελφοὶ ἐκ Λοχρίδος, cί ὅπερις κληρονομήσαντες χρυσοῦν ποτήριον τὸ ἔκεψαν εἰς δύο μέρη.

Μερικοί μάλιστα ἀδελφοὶ μετὰ ὑπερηφανείας διηγοῦνται πρὸς ἄλλους, ὅτι κατώρθωσαν μὲ τὴν πανούργιαν καὶ μὲ τὴν εὔφυΐαν των νὰ λάθουν κατὰ τὴν δια-

νομήν τὸ παχύτερον μερίδιον τῆς περιουσίας, ἐν φιλοτέλειον πρέπει νὰ ὑπερηφανεύεται ὁ ἀδελφὸς ἐὰν ἔδειχθη συμβιβαστικὸς καὶ ἀφιλοχερῶς.

Ωραῖον παράδειγμα τοιούτου καλοῦ ἀδελφοῦ μνημονεύει ἡ Ἰστορία. Ήσαν δύο ἀδελφοί, ὁ Ἀθηνόδωρος καὶ ὁ Ξένων. Καὶ μὲν Ξένων, ὁ πρεσβύτερος καὶ ὁ διαχειριζόμενος τὴν περιουσίαν, κατεσπατάλησε μέγχ αὐτῆς μέρος. Τέλος, ἔνεκα ἐγκληματικῆς τινος πράξεως, ἔδημεύθη ὀλόκληρον τὸ ὑπολειπόμενον ἐκ τῆς περιουσίας μερίδιόν του καὶ σύτῳ; ἔμεινε παντάπασιν ἄπορος. Ο δὲ νεώτερος ἀδελφὸς Ἀθηνόδωρος ἐνηλικιωθεὶς καὶ λαβὼν τὸ ἀνήκον μερίδιόν του δὲν ἔμνησικάκησε διὰ τὴν κακὴν διαχείρισιν τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ του, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἔχεινος ἐπένετο πλέον, ἔβαλε κάτω ὅλον τὸ ἴδικόν του μερίδιον καὶ προσεκάλεσε τὸν ἀδελφόν του γὰρ τὸ μοιράσουν εἰς δύο μέρη. Άλλὰ καὶ κατὰ τὴν νέαν ἔκεινην διανομὴν ὁ φαῦλος Ξένων προσεπάθει νὰ ἔξαπατήσῃ τὸν καλόν του ἀδελφὸν καὶ νὰ λάθῃ αὐτὸς τὸ μεγαλείτερον μέρος. Καὶ τότε ὅμως ὁ Ἀθηνόδωρος, ἀνακαλύψας τὸν δόλον τοῦ ἀδελφοῦ του, οὔτε ἡγανάκτησεν οὔτε μετεμελήθη, ἀλλὰ μὲ πρᾳότητα ὑπέμεινε τὴν αἰσχρὰν τοῦ ἀδελφοῦ του συμπεριφεράν, ἡ ὅποια ἔγινε διαβόητος εἰς δλητὸν τὴν Ἑλλάδα.

12. Η Ἰσότης εἰς τὴν οἰκογένειαν εἶνε τὸ θεμέλιον τῆς οἰκογενειακῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας. Ισότης εἰς τὴν περιουσίαν, ισότης εἰς τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν κλπ. Άλλ' εἶνε πάντοτε τούτο δυνατόν; Εἶνε δυνατόν κατὰ πάντα νὰ γείνουν ἵσοις οἱ ἀδελφοί; Ἀδύνατον,

διότι καὶ κατὰ τὴν φύσιν καὶ τὸν χαρακτῆρα εἶνε διάφορος καὶ κατὰ τὴν τύχην πολλάκις ἀνόμοιος. Ἐδῶ λοιπὸν χρειάζεται μεγάλη προσοχή, διὰ νὰ μὴ ἀναπτυχθῇ ὁ φθόνος καὶ ἡ ζηλοτυπία, ἡ ὄποια ὡς νόσος φθοροποιὸς εἶνε ὀλεθρία εἰς τὰς οἰκογενεῖας. Ὁ ἀδελφὸς ὁ ὑπερέχων τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του, εἴτε κατὰ τὴν εὐφυΐαν εἴτε κατά τινα ἄλλα φυσικὰ χαρίσματα, ἢ κατὰ τὸν πλοῦτον ἢ κατὰ τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν θέσιν, πρέπει μετὰ μεγίστης προσοχῆς νὰ κανονίζῃ τὴν συμπεριφοράν του ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του. Ἐὰν -κατέχῃ θέσιν τινὰ μεγάλην καὶ ἔνεκα αὐτῆς ἔχῃ πολλὰς κοινωνικὰς σχέσεις, νὰ φροντίζῃ ὅστε καὶ τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του νὰ καθιστᾶται κοινωνοὺς τῆς τιμῆς ταύτης, μὴ παραγκωνίζων καὶ μὴ περιφρονῶν αὐτούς, ἀλλὰ τούναντίον παρουσιάζων καὶ συνιστῶν εἰς πάντας τοὺς καλούς του φίλους. Ἔτι δὲ νὰ μὴ φέρεται ἀλαζονικῶς καὶ ὑπερηφάνως διὰ τὴν τιμητικὴν θέσιν, τὴν ὄποιαν κατέχει, ἀλλὰ τούναντίον δεικνύων ἐνώπιον τῶν ἀδελφῶν του ταπεινοφροσύνην νὰ προσπαθῇ νὰ ἔχει τὸν φθόνον, ὁ ὄποιος πιθανὸν νὰ γεννηθῇ εἰς τὰς ψυχάς των. Ἡ μυθολογία ἀναφέρει ὅτι ὁ Πολυδεύκης δὲν ἦθελε νὰ γίνῃ μόνος αὐτὸς θεός, ἀλλὰ ἐπρότιμησε νὰ γίνῃ μᾶλλον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ἥμιθεος. Ὁ δὲ Πλάτων διὰ νὰ διξάσῃ τοὺς δύο του ἀδελφοὺς ἔμνημόνευσε τὰ ὄνδρατά των εἰς δύο ἐκ τῶν καλλίστων συγγραμμάτων του.

13. Ἐπειδὴ διαφέρει τὸν φθόνον τοῦ ἀδελφοῦ του κατὰ πάντα. Ἀδύνατον εἶναι ἐκ δύο

υῖῶν τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς ὁ μὲν εἶ;
νὰ γίνῃ καὶ εὔφυης καὶ ώραιος καὶ εὔχαρις καὶ ἔνδοξος
καὶ πλούσιος καὶ φιλάνθρωπος καὶ πολυμαθής καὶ ἐν
γένει νὰ ἔχῃ ὅλας τὰς φυσικὰς καὶ τὰς ἐπικτήτους
ἀρετάς· ὁ δὲ ἄλλος βλαχός, ἀμαθής, ἄχαρις, ἄδοξος,
πτωχός, μισάνθρωπος. Καὶ ὁ ταπεινότερος καὶ ὁ μη-
δαμινώτερος ἄνθρωπος θὰ ἔχῃ φυτικήν τινα χάριν. Ὁ
ἄδελφός λοιπὸν ὁ ὑπερέχων κατὰ τὰ ἄλλα, βλέπων καὶ
τὸ ἐλάχιστον φυσικὸν προτέρημα τοῦ ἄδελφοῦ του,
πρέπει νὰ μὴ τὸ ἀποκρύπτῃ μήτε νὰ τὸ καταφρονῇ,
ἄλλὰ τούναντίον νὰ τὸ φανερώνῃ, νὰ τὸ ἀναγνωρίζῃ
καὶ νὰ ὅμολογῇ, ὅτι κατὰ τοῦτο εἶνε κατώτερος ἔκείνου.
Διὰ τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς του θὰ κατασθέσῃ τὸν
φθόνον, ὁ ὄποιος ὡς πῦρ ἀνάπτεται ἐντὸς τῆς ψυχῆς τοῦ
ἄδελφοῦ του, ἢ μᾶλλον δὲν θὰ τὸν ἀφήσῃ διόλου νὰ
γεννηθῇ. Ἐὰν μάλιστα παραλαμβάνῃ τὸν ἄδελφόν του
συνεργὸν καὶ σύμβουλον εἰς τὰς διαφύρους πράξεις του,
ἐξην ἐν γένει δὲν τὸν παραγκωνίζῃ ἀπὸ οὐδεμίαν πρᾶξιν
τιμητικήν, ἐξασφαλίζει τελείως τὴν ἀγάπην του.

14. Ὁ μὲν λοιπὸν ἄδελφός ὁ ὑπερέχων τοιαύτην
στάσιν πρέπει νὰ τηρῇ ἀπέναντι τοῦ ἄδελφοῦ του. Ὁ
δὲ ἄδελφός ὁ κατώτερος, ὁ ταπεινότερος, ὁ ὑπολειπό-
μενος κατὰ τὰς διαφύρους ἀρετάς, πῶς πρέπει νὰ φέ-
ρεται; Οὗτος πρέπει νὰ σκέπτεται ὡς ἐξής· «Μόνος
ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὁ ἄδελφός μου εἶνε πλούσιώτερος
ἔμοι, ἢ σεφώτερος ἢ ἔνδοξότερος»; Δὲν εἶμας κατώτε-
ρος κατὰ ταῦτα πολλῶν ἀνθρώπων; Λοιπὸν ὅλους τοὺς
ἀνωτέρους μου, ὁπουδήποτε καὶ ἐν εὑρίσκωνται, πρέπει·

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΜΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΗΣ: ΕΠΙΚΑΘΗΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΕΤΡΟΥ

νὰ τὸν φθινῷ; Διότι, ἐὰν ἔξ Ṅλων τῶν διακεκριμένων ἀνθρώπων φθινῷ μόνον τὸν φίλτατον, δηλαδὴ τὸν ἀδελφόν μου, θὰ εἴμαι ὁ ἀφρονέστερος ἀνθρωπος τοῦ κόσμου.» Τοιαῦτα διαλογίζομενος ὡχεῖ μόνον δὲν πρέπει νὰ φθινῇ, ἀλλὰ τούναυτέρου νὰ εὕχεται ὅστε ὁ ἀδελφός του νὰ διακρίνεται πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ ὑπερχὴν καὶ δύναμιν καὶ πλοῦτον νὰ ἔχῃ. Δυστυχῶς οἱ περισσότεροι, αὐτοῖς φερόμενοι, δὲν σκέπτονται τοιούτο τρόπως· πολλοὶ διὰ μὲν τὴν δόξαν τῶν ξένων ἀνθρώπων εὐφραίνονται καὶ θεωροῦν τιμῆν των νὰ ἔχουν φίλους ἀνδρας διακρινομένους εἰς τὴν πολιτείαν, ἢ λάμψις ὅμως τῶν ἀδελφῶν των ἱομίζουν διὰ ἀμαυρώνει καὶ ταπεινώνει αὐτούς. «Ετι δὲ διὰ τὰς ἐνδόξους πράξεις τῶν πατέρων των καὶ τὰ εὔτυχη γεγονότα τῶν προγόνων πολλοὶ ὑπερηφανεῖονται, ἐνῷ οὔτε εἶδαν τὸν προγόνους των ποτέ, οὔτε ἔγιναν μέτοχοι τῶν πράξεων ἐκείνων. Εὰν δὲ οἱ ἀδελφοί των κληρονομήσουν καμμίαν περιουσίαν, ἢ συνάψουν γάμον εὔτυχη, ἢ ἀνέλθουν εἰς ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὴν πολιτείαν καὶ τὴν κοινωνίαν, νομίζουν διὰ τούτων αὐτοὺς ταπεινοῦνται καὶ ἐπομένως λυποῦνται. Ο φθίνος ποτὲ βεβαίως δὲν πρέπει νὰ γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλ' ἐὰν τέλος γεννηθῇ, φυσικώτερον εἶνε τὸν ξένους καὶ ὡχεῖ τὸν ἀδελφούς μας νὰ φθινῷμεν.

15. Οἱ δύο ἀδελφοὶ τέλοις δὲν πρέπει νὰ δύμαιάζουν πρὸς τὴν πλάστιγγα, ὅταν δηλαδὴ ὁ εἰς ἀδελφὸς ἀνυψώνεται, ὁ ἄλλος νὰ ταπεινώγεται, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ ἔμοιάζουν πρὸς τὸν μικρὸν καὶ μεγάλους ἀριθμούς.

"Οταν ὁ μικρὸς ἀριθμὸς πολλαπλασιάζεται ἐπὶ τινα
μεγάλον, καὶ ἔχεινον αὐξάνει καὶ αὐτὸς αὐξάνεται.
Ἐπίσης πρέπει οἵ ἀδελφοὶ νὰ δύοιαζουν πρὸς τοὺς
δακτύλους τῆς χειρός." Οταν γράφωμεν ἡ ὅταν παλ-
ζωμεν μουσικόντι ὄργανον, ὅλοι σὲ δάκτυλοι ἔργά-
ζονται, ἔκαστος ἀναλόγως τοῦ μεγέθους του· καὶ νο-
μίζεις τις ὅτι ἐπίτηδες ἐπλάσθησαν ἄνισοι, διὰ νὰ βοη-
θοῦν σὲ μικροὺς τους μεγάλους. 'Αλλ' ἐπειδὴ ὁ φθόνος
κυρίως γεννᾶται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φιλοδόξων, διὰ
τοῦτο καλὸν εἶνε σὲ πατέρες νὰ μὴ τρέπουν τὰ τέκνα
τῶν εἰς τὴν αὐτὴν ἔργασίαν. Δὲν πρέπει οὔτε τὴν
ἰδίαν ἐπιστήμην νὰ σπουδάζουν, σύτε τὴν αὐτὴν τέ-
χνην νὰ ἀκολουθοῦν. Διότι ὁ φθόνος τότε ἀναπτύσ-
σεται περισσότερον, ώς συμβαίνει εἰς τὰ ἄγραζά.
Καὶ αὐτὰ μάχονται κατ' ἄλληλων, ἐὰν εἶνε ὑποχρεω-
μένης νὰ τραφοῦν ἐκ τῆς ιδίας τροφῆς. Τὸ αὐτὸς συμ-
βαίνει καὶ εἰς τοὺς διαφόρους ἀγῶνας. "Ἐκαστος ἀγω-
νιστὴς φθινεῖ τὸν ἄλλον, τὸν ἀγωνιζόμενον εἰς τὸ αὐτὸ-
εἶδος τοῦ ἀγωνίσματος· ἐνῷ οἱ δρομεῖς πρὸς τοὺς πα-
λαιστὰς ὅχι μόνον φθόνον δὲν αἰσθάνονται, ἀλλὰ καὶ
φίλοις καὶ συναγωνισταῖς γίνονται. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ μυ-
θολογία τοὺς δύο ἀδελφοὺς τὸν Κάστορα καὶ τὸν Ηε-
λυδεύκην δὲν τοὺς ξταξεῖ νὰ ὑπερέχουν εἰς τὸ αὐτὸ-
ἀγώνισμα, ἀλλὰ τὸν μὲν Κάστορα εἰς τὸν δρόμον, τὸν
δὲ Πολυδεύκην εἰς τὴν πυγμήν. Διὰ τοῦτο ἐπίσης βλέ-
πομεν ὅτι καὶ σὲ στρατιωτικοὺς δὲν φθινοῦν τοὺς πολι-
τικούς, σὲ παθολόγοις ἵατροι δὲν φθινοῦν τοὺς χειρουρ-
γούς, ἀλλὰ τούναντίον καὶ παραλαμβάνουν αὐτοὺς εἰς

τὰς ἐιαφόρους ἀσθενείας, ὅταν ὑπάρχῃ ἀνάγκη. Τὸν νὰ
θέλουν ὅμως δύο ἀδελφοὺς νὰ διεξασθῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ
ἐπαγγέλματος, εἶναι ως ἐὰν ἀγαποῦν τοῖς δύο τὴν αὐτὴν
γυναικαῖα καὶ θέλη ὁ εἷς νὰ ὑποσχελίσῃ τὸν ἄλλον.

16. Ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ταῦτα οἱ ἀδελφοί: πρέπει νὰ προφυλάττωνται ἐκ τῶν πονηρῶν εἰσηγήσεων καὶ λόγων καὶ ψ.θυρισμῶν τῶν συγγενῶν των καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν, αἱ ὄποιαι προσπαθοῦν πολλάκις νὰ ἐρεθίζουν τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἀδελφῶν. «Εἶδες; ὁ ἀδελφός σου κάμνει; Ὁ, τι θέλει· αὐτὸν φαῦθοῦνται καὶ τιμοῦν ὅλοι· σὲ κανεὶς δέν σε πληγείαζει· σὺ τίποτε δὲν ἔχεις». — «Πῶς δὲν ἔχω;» πρέπει εὐθὺς νὰ ἀποκρίνεται. «Ἐχω ἀδελφὸν ἐνδοξόν, καὶ τῆς δόξης του καὶ ἐγὼ μετέχω. Ἀγαπῶ δὲ περισσότερον καὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς δόξης τὸν πλούσιον καὶ ἐνδοξόν ἀδελφόν μου.» Κατὰ τοιοῦτον τρόπον πρέπει νὰ ἀποκρούωμεν αὐτὰς τὰς διαβολάς. Πρὸς τούτοις φιλονεικίαι προέρχονται μεταξὺ ἀπαιδαγωγήτων ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς ἡλικίας. Οἱ μὲν δηλαδὴ πρεσβύτεροι πολλάκις ἀξιοῦν νὰ ἔχουν αὐτοὺς ὅλην τὴν δύναμιν, ὅλας τὰς τιμὰς καὶ νὰ ἐπεβάλλωνται ἐπὶ τῶν νεωτέρων, γινόμενοι οὕτω δυσάρεστοι καὶ ἐνοχλητικοί· οἱ δὲ νεώτεροι ἀφ' ἐτέρου ἀφηνιάζουν καὶ θέλοντες καὶ αὐτοὺς νὰ ἐπιδειχθοῦν καταφρονοῦν τοὺς πρεσβύτερους ἀδελφούς των. Τὸ ἐπακολούθημα δὲ τῆς τοιαύτης συμπεριφορᾶς των εἶνε, ὅτι οἱ μὲν νεώτεροι, νομίζοντες ὅτι οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοί τοὺς φθωνοῦν καὶ θέλουν νὰ τοὺς ταπεινώνουν, δὲν ἔχονται τὰς συμβούλας των, οἱ δὲ πρεσβύτεροι, ἐπιθυ-